

**ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ
CYPRUS BAR ASSOCIATION**

κον Νίκο Τορναρίτη
Πρόεδρο
Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών
Βουλή των Αντιπροσώπων
1402 Λευκωσία
Κύπρος

15 Νοεμβρίου 2022

Email: parliamentary-committees@parliament.cy

Φαξ: 22-668219

Αγαπητέ κύριε Πρόεδρε,

Θέμα: Οι περί της Σύστασης και Λειτουργίας Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς Κανονισμοί του 2022

Εκ μέρους και κατ' εντολήν του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου θα θέλαμε να σας θέσουμε εν συντομία τις εισηγήσεις μας σε σχέση με τους προτεινόμενους κανονισμούς:

1. Άρθρο 2 – Ερμηνεία

Σημειώνουμε ότι η ερμηνεία της λέξης «**πληροφορία**» στους Κανονισμούς διαφέρει από την ερμηνεία που δίνεται στην εν λόγω λέξη στον περί της Σύστασης και Λειτουργίας της Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς Νόμο του 2022 («**Νόμος**»). Συγκεκριμένα οι ερμηνείες είναι οι ακόλουθες:

Περί της Σύστασης και Λειτουργίας της Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς Νόμος του 2022:

«πληροφορία» σημαίνει κάθε μορφής γραπτή ή προφορική πληροφορία ή έγγραφο και περιλαμβάνει πληροφορία σε ηλεκτρονική μορφή»

Περί Σύστασης και Λειτουργίας της Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς Κανονισμοί του 2022

«πληροφορία σημαίνει γραπτή παράσταση που υποβάλλεται στην Αρχή και η οποία δεν συνιστά καταγγελία»

Άποψή μας είναι ότι δεν μπορούν οι Κανονισμοί να δίνουν διαφορετική ερμηνεία σε λέξεις που ερμηνεύονται στον αντίστοιχο Νόμο ούτε να περιορίζουν την εν λόγω ερμηνεία. Στην παρούσα περίπτωση οι Κανονισμοί περιορίζουν την ερμηνεία της πληροφορίας σε γραπτή ενώ ο Νόμος μιλά και για προφορική πληροφορία.

Εισήγησή μας είναι να υιοθετηθεί η ερμηνεία που δίνεται στην λέξη «**πληροφορία**» στον Νόμο.

2. Άρθρο 4 - Τρόπος διεξαγωγής των εργασιών της Αρχής

Στην παράγραφο (4) του άρθρου 4 να προστεθεί η φράση «**βάσει της Ημερήσιας Διάταξης που έχει ετοιμαστεί από τον Πρόεδρο**» και να διαμορφωθεί ως ακολούθως:

«Κατά τις συνεδρίες της Αρχής τηρούνται λεπτομερή πρακτικά, **βάσει της Ημερήσιας Διάταξης που έχει ετοιμαστεί από τον Πρόεδρο**, στα οποία διατυπώνονται οι αποφάσεις που λαμβάνονται.»

Το σκεπτικό της πιο πάνω εισήγησής μας είναι για να υπάρχει τάξη στις Συνεδρίες και να ασκείται έλεγχος από τον Πρόεδρο για τα θέματα τα οποία θα συζητούνται ούτως ώστε να γίνεται οικονομία χρόνου και να μην εκτροχιάζονται οι συζητήσεις.

3. Άρθρο 10 - Τήρηση Μητρώων

(α) Κατά την άποψή μας δεν χρειάζεται η δημιουργία ξεχωριστών Μητρώων Επώνυμων και Ανώνυμων καταγγελιών (βλέπε παραγράφους (γ) και (δ) του άρθρου 10) εφόσον η ουσία της τήρησης των Μητρώων είναι να δημιουργηθεί αρχείο με τις ενέργειες που λαμβάνει η Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς («Αρχή»). Οι πληροφορίες οι οποίες είτε είναι ανώνυμες ή επώνυμες, χωρίς να αποτελούν καταγγελία, θα μπορούν να κατατάσσονται στο Μητρώο Αυτεπάγγελτων Ενεργειών της Αρχής ως προβλέπει άλλωστε και το άρθρο 9 των Κανονισμών το οποίο προβλέπει κατά λέξη τα ακόλουθα:

«Άνευ επηρεασμού των προνοιών του Κανονισμού 6, η Αρχή δύναται να ενεργεί αυτεπάγγελτα και να προβαίνει σε διερεύνηση οποιασδήποτε πληροφορίας περιέχεται σε γνώση της από οποιαδήποτε πηγή, χωρίς να έχει προηγηθεί σχετική καταγγελία»:

Νοείται ότι η διερεύνηση και αξιολόγηση γίνεται κατ' αναλογία της διαδικασίας που ισχύει κατά τη διερεύνηση επώνυμων ή/και ανώνυμων καταγγελιών/πληροφοριών.» (δικές μας υπογραμμίσεις)

Διαφορετικά ελλοχεύει ο κίνδυνος να συμπεριλαμβάνονται πληροφορίες οι οποίες αφορούν επώνυμη ή ανώνυμη καταγγελία στα Μητρώα Πληροφοριών και όχι στα Μητρώα των Καταγγελιών. Ως εκ τούτου εισηγούμαστε την διαγραφή των παραγράφων (γ) και (δ) του άρθρου 10 και στη συνέχεια να γίνει σχετική αναρίθμηση.

(β) Στην **παράγραφο (2)** προνοείται η διατήρηση των πληροφοριών και δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που περιέχονται στα Μητρώα για περίοδο 6 ετών και εφόσον δεν εκκρεμούν οποιεσδήποτε σχετικές δικαστικές ή/και πειθαρχικές ή/και διοικητικές διαδικασίες με το πέρας της περιόδου αυτής διαγράφονται.

Είμαστε της άποψης ότι η εν λόγω πρόνοια θα πρέπει να τροποποιηθεί και να διαμορφωθεί ως ακολούθως:

«2) Πληροφορίες και δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που περιέχονται στα Μητρώα που καθορίζονται στην παράγραφο (1) φυλάσσονται από την Αρχή για περίοδο έξι (6) ετών από την ημερομηνία ολοκλήρωσης της διερεύνησης. ~~και εφόσον δεν εκκρεμούν οποιεσδήποτε σχετικές δικαστικές ή/και πειθαρχικές ή/και διοικητικές διαδικασίες, με το πέρας της περιόδου αυτής διαγράφονται, εκτός εάν η Αρχή κρίνει ότι η περαιτέρω διατήρησή τους για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα απαιτείται προς εξυπηρέτηση της αποστολής της, όπως αυτή καθορίζεται στο άρθρο 6 του Νόμου:~~

Νοείται περαιτέρω ότι, σε περίπτωση που έχουν αρχίσει δικαστικές ή πειθαρχικές διαδικασίες κατά του αναφερόμενου ή του αναφέροντα, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διατηρούνται για όλη τη διάρκεια των εν λόγω διαδικασιών, περιλαμβανομένης της περίπτωσης άσκησης έφεσης ή ένστασης, και, αφού παρέλθει ένα (1) έτος από τη διεκπεραίωσή τους, διαγράφονται.»

Ο λόγος της προτεινόμενης εισήγησης είναι για να συνάδει η εν λόγω πρόνοια των κανονισμών με το **άρθρο 19 του περί της Προστασίας Προσώπων που Αναφέρουν Παραβάσεις του Ενωσιακού και Εθνικού Δικαίου Νόμος του 2022 (6(I)/2022)** το οποίο αφορά την τήρηση των αρχείων των αναφορών όπου «αναφορά» σημαίνει την παροχή πληροφοριών, προφορικώς ή γραπτώς, σχετικά με παραβάσεις. Σημειώνεται ότι στις παραβάσεις συμπεριλαμβάνονται και τα «αδικήματα διαφθοράς».

4. Άρθρο 14 – Διαδικασία εξέτασης, αξιολόγησης και διερεύνησης καταγγελιών ή/και πληροφοριών

(α) Στην **παράγραφο (1)** γίνεται αναφορά στην υποχρέωση της Αρχής να γνωστοποιεί το αργότερο εντός επτά (7) ημερών από τη λήψη οποιασδήποτε επώνυμης καταγγελίας ή/και πληροφορίας που περιήλθε σε γνώση της προς το πρόσωπο που την υπέβαλε και καταχωρίζει την εν λόγω καταγγελία ή/και πληροφορία στο σχετικό Μητρώο.

Κατά την άποψή μας θα πρέπει να ενημερώνεται, μέσω ειδικού εντύπου ο καταγγέλλων και/ή οποιοδήποτε πρόσωπο που παρέχει πληροφορίες, ότι σε περίπτωση που δυνατό να θεωρηθεί από την Αρχή μετά τη μελέτη της καταγγελίας ότι ο καταγγέλλων και/ή οποιοδήποτε πρόσωπο που παρέχει

πληροφορίες, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 5 του περί της Προστασίας Προσώπων που Αναφέρουν Παραβάσεις του Ενωσιακού και Εθνικού Δικαίου Νόμος του 2022 (6(Ι)/2022), δικαιούται σε εύκολη και δωρεάν πρόσβαση σε πλήρεις και ανεξάρτητες πληροφορίες και συμβουλές σχετικά με τις διαδικασίες και τα μέσα έννομης προστασίας που είναι διαθέσιμα για την προστασία έναντι αντιποίνων και σχετικά με τα δικαιώματά του.

Σχετικές είναι οι πρόνοιες του άρθρου 21 του περί της Προστασίας Προσώπων που Αναφέρουν Παραβάσεις του Ενωσιακού και Εθνικού Δικαίου Νόμος του 2022 (6(Ι)/2022) το οποίο προβλέπει τα ακόλουθα:

«Μέτρα στήριξης

21. Πρόσωπο από τα προβλεπόμενα στο άρθρο 5 έχει πρόσβαση, κατά περίπτωση, στα ακόλουθα μέτρα στήριξης:

(α) Εύκολη και δωρεάν για το κοινό πρόσβαση σε πλήρεις και ανεξάρτητες πληροφορίες και συμβουλές σχετικά με τις διαδικασίες και τα μέσα έννομης προστασίας που είναι διαθέσιμα για την προστασία έναντι αντιποίνων και τα δικαιώματά του:

Νοείται ότι, η απαίτηση για τέτοια πρόσβαση ικανοποιείται με τη σύνταξη από τα νομικά πρόσωπα του ιδιωτικού και δημοσίου τομέα και τις αρμόδιες αρχές ειδικού εντύπου στο οποίο περιλαμβάνονται αναγκαίες πληροφορίες, συμβουλές και μέσα έννομης προστασίας και το οποίο διατίθεται με τα κατάλληλα μέσα σε κάθε ενδιαφερόμενο πρόσωπο.

(β) αποτελεσματική συνδρομή ενώπιον οποιασδήποτε αρχής που εμπλέκεται στην προστασία τους έναντι αντιποίνων.

(γ) νομική αρωγή σε ποινικές υποθέσεις και σε διασυνοριακές διαδικασίες σε αστικές υποθέσεις σύμφωνα με τον περί Νομικής Αρωγής Νόμο.» (δικές μου υπογραμμίσεις)

(β) Κατά την άποψή μας η παράγραφος (4) του πιο πάνω άρθρου πρέπει να συμπληρωθεί με τη φράση « ή πρόσωπα εντεταλμένα από την Αρχή για την εξέταση και αξιολόγηση πληροφοριών ή/και καταγγελιών σε σχέση με πράξεις διαφθοράς» και να διαγραφεί η φράση «για την διερεύνηση καταγγελίας». Ως εκ τούτου η παράγραφος (4) να διαμορφωθεί ως ακολούθως:

«Όπου η Αρχή αποφασίζει τη διεξαγωγή οποιασδήποτε έρευνας τότε ορίζει άμεσα ένα ή περισσότερα πρόσωπα τα οποία μπορεί να είναι είτε μέλη της Αρχής ή λειτουργοί επιθεώρησης ή πρόσωπα εντεταλμένα από την Αρχή για την εξέταση και αξιολόγηση πληροφοριών ή/και καταγγελιών σε σχέση με πράξεις διαφθοράς».

Ο λόγος της πιο πάνω εισήγησής μας είναι για να συνάδει η πρόνοια της εν λόγω παραγράφου με την ερμηνεία που δίνεται στον όρο «Ερευνών» στο άρθρο 2 των Κανονισμών.

(γ) Στην **παράγραφο (5)** γίνεται αναφορά στους γραπτούς όρους εντολής που λαμβάνει ο Ερευνών από την Αρχή οι οποίοι καθορίζουν επακριβώς το πεδίο διεξαγωγής της έρευνας, τους οποίους και προσυπογράφει. Είμαστε της άποψης για σκοπούς πρακτικότητας να συμπεριληφθεί η ακόλουθη πρόνοια:

«Νοείται ότι σε περίπτωση που ο Ερευνών, κατά τη διάρκεια της διεξαγωγής της έρευνάς του, κρίνει ότι το πεδίο διεξαγωγής της εν λόγω έρευνας πρέπει να διευρυνθεί θα απευθύνεται στην Αρχή με γραπτό αίτημα για διεύρυνση των όρων εντολής του και η Αρχή θα οφείλει να του απαντήσει εντός 15 ημερών από την υποβολή του αιτήματος»

(δ) Στην **παράγραφο (8)** προνοούνται κατά λέξη τα ακόλουθα σε σχέση με τη διαδικασία λήψης κατάθεσης από φυσικό πρόσωπο:

(8) Σε περίπτωση που κατά το στάδιο της διερεύνησης κριθεί ότι χρειάζεται η λήψη κατάθεσης από πρόσωπο το οποίο ενδέχεται να έχει στην κατοχή του στοιχεία ή να γνωρίζει οτιδήποτε σχετικό με την υπόθεση, **αποστέλλεται κλήση σε Τύπο, που καθορίζεται από την Αρχή και η οποία περιλαμβάνει τα στοιχεία που καθορίζει το εδάφιο (2) του άρθρου 12 του Νόμου**. (δικές μας υπογραμμίσεις)

Εισήγησή μας είναι ότι στον εν λόγω Τύπο, ο οποίος θα χρησιμοποιείται από την Αρχή για λήψη καταθέσεων, είναι σημαντικό να συμπεριλαμβάνεται **κατάλογος δικαιωμάτων των προσώπων που θα καταθέσουν**, κυρίως το δικαίωμα τους να ζητήσουν την παρουσία και τη συμμετοχή του δικηγόρου τους κατά την διεξαγωγή της συνέντευξης και/ή κατάθεσης. Επίσης είναι σημαντικό να ενημερώνονται για το δικαίωμα της μη αυτοενοχοποίησης¹ ως το δικαίωμα αυτό αναφέρεται στο άρθρο 3Γ του περί Ποινικής Δικονομίας Νόμου και το δικαίωμα διερμηνείας και μετάφρασης σε περιπτώσεις που το πρόσωπο που ζητείται να δώσει κατάθεση δεν μιλά Ελληνικά.

Τέλος είναι σημαντικό η Αρχή να επιτρέπει στον μάρτυρα, με το πέρας της κατάθεσης, να επιβεβαιώσει το περιεχόμενο της κατάθεσής του και εάν επιθυμεί να προβεί σε διορθώσεις ή προσθαφαιρέσεις.

¹ (βλέπε σχετικά και το άρθρο 8(1)(β) του περί της Σύστασης και Λειτουργίας της **Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς Νόμος του 2022 (19(I)/2022)** το οποίο προβλέπει κατά λέξη τα ακόλουθα: «(β) τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 12, να καλεί, διά κλήσεως ή άλλως πως, να ακούει μάρτυρία και να λαμβάνει, γραπτή ή ηχογραφημένη, κατά την κρίση της, κατάθεση από πρόσωπο το οποίο ενδέχεται να έχει στην κατοχή του στοιχεία ή να γνωρίζει οτιδήποτε σχετικό με την υπόθεση, το οποίο οφείλει να προσέρχεται ενώπιόν της και να παρέχει τις πληροφορίες που κατέχει:

Νοείται ότι, σε περίπτωση κατά την οποία **οποιαδήποτε ερώτηση κατατείνει σε ενοχοποίηση του μάρτυρα, αυτός δύναται να μην απαντήσει και, σε τέτοια περίπτωση, δεν υπόκειται σε οποιαδήποτε ποινή για την άρνησή του αυτή**»

(ε) Στην **παράγραφο (12)** αναφέρεται ότι «Σύμφωνα με την απόφαση της Αρχής δυνάμει της παραγράφου (10)». Εδώ υπάρχει λάθος και πρέπει να σημειωθεί «**δυνάμει της παραγράφου (11)**». Ο λόγος είναι ότι η εξουσία της Αρχής για έκδοση απόφασης προνοείται στην παράγραφο (11) και όχι στη (10).

5. Άρθρο 15 – Προσωπικό Αρχής

Το άρθρο 15 αναφέρεται σε προσωπικό το οποίο διορίζεται υπό τους όρους και κατά τη διαδικασία που καθορίζεται σε σχετικούς Κανονισμούς, ως οι διατάξεις του εδαφίου (7) του άρθρου 4 και του άρθρου 28 του Νόμου. Εντούτοις οι παρόντες Κανονισμοί **δεν προνοούν για τις διαδικασίες διορισμού προσωπικού της Αρχής** παρά μόνο για τους λειτουργούς επιθεώρησης και για πρόσωπα εντεταλμένα από την Αρχή για τη διερεύνηση των καταγγελιών.

Παρακαλώ σημειώστε ότι οι εισηγήσεις μας φαίνονται με έντονη μαύρη γραφή.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιοσδήποτε διευκρινίσεις χρειαστείτε.

Με τιμή,

.....
Ορέστης Νικήτας
Πρόεδρος Επιτροπής κατά της Διαφθοράς
του ΠΔΣ

Κοινοποίηση:

1. Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας

φ/δι κας Αλεξίας Καλησπέρα
Απελλή 1, 1403, Λευκωσία

2. Υπουργό Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως

Λεωφ. Αθαλάσσης 125
1461 Στρόβολος

3. Γενικός Ελεγκτής

Δεληγιώργη 6
Λευκωσία 1066

4. Επίτροπο Νομοθεσίας

Άγιοι Ομολογητές
1492 Λευκωσία

5. Επίτροπος Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων

Ιάσονος 1
1082 Λευκωσία